

Kamper (34)

Ett torp som verkade i 100 år till 1939, därefter fortsatte siste torparen Johan Bengtsson som arrendator på Kamper till 1955.

Många har varit registrerade på Kamper, men bott i kringliggande stugor kallade Kamper. Vid en fastighetsinventering 1898 står följande noterat om Kamper:

”Manhus: Byggt av korsvirke, skiftat, brädklätt, täckt med stickor, 18 alnar långt, 10,5 alnar brett, inrett till två rum, kök och förstuga. Taket ansågs kunna, med erforderliga reparationer, ligga i fem år. Nytt fönster å norra gafeln samt åtta stycken glastrutor insattes, 4:50. Tre stycken nya lofter innerfönster, samt beslag till ytterfönster, 13:50. Tre stycken lofter fönster repareras med nya lofterstycke på ram och karm, 7:50. Skiftet repareras på det obebodda rummet, 10 kronor.

Lada: Byggd av korsvirke, brädklädd, täckt med stickor, inredd till loga, lada och fähus, 26 alnar lång och 10,25 alnar bred. Taket ansågs kunna, med erforderliga reparationer, ligga i 5 år. Västra gaveln sattes ny, 10 kronor. Rödmålning af båda husen utvändigt samt oljemålning af fönster och dörrar in- och utvändigt å manhuset, 40 kronor. Båda dessa hus reparerades af Patron Ludvig von Segerbaden år 1891.”

Detta var en vanlig förekommande text vid besiktningarna av torpen vid denna tidpunkt. På två torp förutom Kamper har besiktningen tagits med, det är på torpen Brädden (25) och Nygranna (30).

Vid sekelskiftet 1900 var Johan Svensson f. 1866 i Villstad, Jönköpings län och hans hustru Augusta Svensdotter f. 1863 i Ullared torpare på Kamper. Barn: John f. 1897 och Sven f. 1900. Familjen flyttade till Skrea 1900.

1907 blev ladufogden på Hjuleberg Daniel Lorentzon (1856–1940) och hans hustru Eva f. 1854 i Ekedal, Abild, torpare på Kamper. De får sju barn: Gerda f. 1884, Ernst f. 1887, Sigfrid (1889–1936), Alice f. 1891, Arthur f. 1893, Dora f. 1895 och Rudolph f. 1898. Ernst var torpare några år på Kamper innan han blev torpare på Åsberg (13), 1922. Sigfrid blev torpare på Backen (27) 1915. Alice var gift med Dahlgren i Falkenberg. Artur blev militär. Dora var gift med Oskar Johansson, blev torpare på Lugnet (35), 1921. Rudolf blev målare i Vessigebro.

1932 kom Johan Bengtsson (1898–1994) och hans hustru Sigrid (1899–1995) till Kamper, de fick tio barn:

Greta f. 1921 på torpet Brogård (29), g.m. Gunnar, också född på Brogård samma år, barn: Mari, Gun-Britt och Inger.

Margit f. 1923, g.m. Bror Karlsson från torpet Kullen (17), barn: Ronny och Berit.

Lennart f. 1925, g.m. Stina, bosatt i Falkenberg, barn: Sven-Uno och Kjell-Åke.

Maj Britt f. 1929, g.m. Erik, bosatt i Linköping, barn: Mats, Marie och Anette.

Arne f. 1932, g.m. Kerstin, lantbrukare i Åled, barn: Anders och Bengt.

Lilian f. 1934, g.m. Göte bosatt i Stockholm, barn: Helen och Michael.

Marianne f. 1936, g.m. Göte, bosatt i Getinge, barn: Magnus och Eva-Karin.

Gunvor f. 1940, g.m. Helge, bosatt i Holm, barn: Anette och Doris.

Jan Erik f. 1942, g.m. Britt Marie, bosatt i Trönninge, barn: Urban, Mattias och Henrik.

Hans Göran f. 1947, g.m. Kerstin, bosatt i Eldsberga, barn: Anna-Karin, Ann-Louise och Olof.

Innan familjen kom till Kamper och blev torpare var situationen, som för så många statfamiljer, man flyttade och trodde det skulle bli bättre på nästa ställe. Det kunde inte

bli sämre. Johan har berättat i en intervju på 1950-talet: ”Jag gifte mig 1920, tog stat på Hjuleberg, 1 050 kronor i lön om året samt 750 kilo råg, 150 kilo vete, 450 kilo havre per år, två liter söt mjölk och fyra liter skummad mjölk dagligen, 1 200 sträckfamnar potatisland (en famn: 1,8 meter). Bostad, ett rum och delat kök. Ved till husbehov.

Flyttade redan 1921 till Dala gård i Eftra socken. Nu var det slut med dyrtiden och lönen dalade också ner till 850 kr, staten lik som på Hjuleberg. 1922 flyttade vi till Björnsberg i Alfshög. Lönen dalade ytterligare till 650 kronor, staten oförändrad.

1924 flyttade vi till Jöns Hansgård i Vessige. Lön 650 kronor och staten oförändrad. Fick vid platsens tillträdande löfte om att få förbättrat bostaden, vilket på detta ställe och detta år 1924 var en historia för sig. Inrymt under samma tak fanns i bostaden ett rum och kök samt dessutom torrklosett, utrymme för höns och gris. När ytterdörren öppnades hade man framför sig ett smalt prång. På höger sida var det först hönsen, sen grisen, mitt emot grisstian var ingången till köket, på vänster sida var väggen mot köket. Synnerligen osunt, otrevlig lukt. Otäckt, dåliga stängsel eller låsar på dörrarna både till grisstian och köket. En gång då hustrun kom hem från mjölkningen var grisen inne hos barnen. Utseende i köket då måste tänkas, det kan inte beskrivas.

Sedan flyttade vi till Dygård i Heberg, lön och stat oförändrat, men vi fick en bostad om två rum och ett kök utan spis, en öppen fyr. Hustrun hade på alla platser mjölkat 10 à 12 kor tre gånger om dagen för en ersättning varierande mellan 20 till 25 kronor per månad. Här hade hon förutom mjölkningen av tio kor tre gånger om dagen, även att diska mjölkkärlen för allt detta 25 kronor i månaden. Dessutom fordrades trots att vi nu hade tre småtingar, att hustrun på sommaren skulle utföra åtta timmars utearbete mot en ersättning av 25 öre i timman, att det inte blev varje dag som denna fordran kunde uppfyllas säger sig själv.

1928 flyttade vi till Munkagård i Långås. Bra plats. Den bästa plats vi hade som statare. Lönen var även här 650 kronor om året och staten oförändrad. Hustrun slapp mjölka utom då någon av de ordinarie mjölkeskorna hade förfall. Här hade hon att utföra daglig städning i elevbostäderna, sex rum, mot en ersättning av 15 kronor i månaden. Bostaden var två rum och kök. På alla platserna har arbetet varit kördräng. På Munkagård stannade vi till 1932 då vi övertog ett torp under Hjuleberg. Orsaken till så täta flyttningar? Ja, alltid trodde man att man skulle få det bättre, sämre kunde det ju inte bli. Hade fem barn när vi kom till Kamper, fått fem sedan. Glädjeämnen? Det roligaste jag hade under min statartid det var nog på Munkagård när käringarna var som värst i tagen. Där var en som var alldeles dråplig. För henne att leva i fred med grannar var fullständigt uteslutet.

Varför jag slutade statarlivet och tog torpet? Ja, vi trodde ju att det skulle bli friare liv och lite bättre ekonomi, om man nu kan tala om ekonomi. Men jag skall säga att i sammanhang med statare/torpare de första fem-sex åren var både friheten och ekonomin om möjligt sämre än när vi hade stat. Hustrun instämmer: ”Ja det ska jag säga, att kunde vi få en sån plats som di unga ha nu så skulle jag gärna byta igen. Den plats di unga har nu är ingen statplats, det är en lantarbetarplats med en hypermodern bostad och avtalsreglerad timlön.”

1955 lämnade familjen Kamper för att köpa en egen gård i Sennan utanför Halmstad. Nu hyrdes Kamper ut och hösten 1955 bodde här Torsten och Stella Andersson med barnen Irene, Anita och Kristina.

1956 flyttade in, Erik Svensson f. 1923 och hans hustru Tyra, f.1927, och deras tre barn: Ulla, f. 1950, Bengt, f. 1951 och Bernt f. 1955.

1957 hyrde Helge Persson, f. 1918 och hans hustru Margit, f. 1921 med dotter Monica, f. 1956. I dag fungerar Kamper som fritidshus.